

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

MNENJA

EVROPSKI EKONOMSKO-SOCIALNI ODBOR

522. PLENARNO ZASEDANJE EESO – 25. IN 26. JANUAR 2017

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Grožnje in ovire za enotni trg

(mnenje na lastno pobudo)

(2017/C 125/01)

Poročevalec: **Oliver RÖPKE**

Sklep plenarne skupščine	21. 1. 2016
Pravna podlaga	člen 29(2) poslovnika mnenje na lastno pobudo
Pristojnost	strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	13. 1. 2017
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	25. 1. 2017
Plenarno zasedanje št.	522
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	166/62/8

1. Sklepi in priporočila

1.1 Enotni trg je velik dosežek in ključni element procesa evropske integracije. Na njem bi morala temeljiti blaginja Evrope. Za dokončno vzpostavitev enotnega trga sta bila zelo pomembna uvedba eura in Schengenski sporazum. Vendar sta, deloma zaradi kratkovidnih nacionalnih interesov, deloma zaradi dejanske zaskrbljenosti evropskih državljanov, oba pod vse večjim pritiskom in znaten del prebivalstva vanju vse bolj dvomi.

1.2 EESO je vedno zagovarjal krepitev prostega pretoka blaga, storitev, kapitala, plačil in oseb ter ohranjanje potrebnega ravnovesja med gospodarsko, socialno in okoljsko politiko. Še naprej si je nujno prizadevati za gospodarsko in socialno konvergenco med državami članicami.

1.3 Za nadaljnji razvoj notranjega trga je treba odpraviti nepotrebne ovire, da bi zagotovili rast, zaposlovanje, dolgoročno blaginjo in zelo konkurenčno socialno tržno gospodarstvo. To zlasti velja za ovire na trgu, kot so nezadostno priznavanje kvalifikacij in diplom, lokalne tehnične omejitve, regulativne ovire zaradi različnih nacionalnih zakonodaj in premajhna usklajenost rešitev na področju e-uprave na ravni EU.

1.4 EESO je zaskrbljen zaradi zelo nizke rasti notranjega trga EU po finančni krizi. V euroobmočju se je gospodarska dejavnost med letoma 2008 in 2015 celo zmanjšala, in sicer za 1,6 %. Nasprotno so bila druga gospodarstva, kot so ZDA, Avstralija ali Japonska, z vidika domačega povpraševanja in rasti veliko uspešnejša od EU. Zato si bo treba intenzivno prizadevati, da se bo Evropa spet približala svojim političnim ciljem iz strategije Evropa 2020.

1.5 EESO ponovno poudarja pomen čezmejne mobilnosti za podjetja in delavce. Ne smemo pa prezreti, da se je podpora načelom notranjega trga pri precejšnjem delu prebivalstva znatno zmanjšala, med drugim zaradi vse večje možnosti nadaljevanja nepravilnih in nezakonitih praks pri čezmejnem opravljanju storitev. Veliko tveganje zlorab zelo spodbujajo zaupanje delavcev in poštenih podjetij v notranji trg.

1.6 Tem trendom se je treba odločno zoperstaviti; pošteno konkurenco je treba zagotoviti tudi v interesu podjetij. Za dobro delovanje enotnega trga je treba pri izvajanju čezmejnih dejavnosti spoštovati evropsko in nacionalne zakonodaje. Zato večina članov EESO podpira prizadevanja, da se poziv predsednika Evropske komisije Jeana-Clauda Junckerja, naj bo v EU enako delo na enakem mestu tudi enako plačano, uresniči tudi v praksi.

1.7 Čeprav ima enotni trg močno socialno podlago v PDEU in sekundarni zakonodaji EU, bi bilo treba razmisliti o vzpostavitvi boljšega ravnovesja med tržnimi svoboščinami in temeljnimi socialnimi pravicami v primarni zakonodaji. Cilj takšne poteze bi bila odprava nezadovoljstva mnogih ljudi, ki so vse bolj prepričani, da njihovi socialni interesi in zahteve na enotnem trgu niso dovolj zaščiteni.

1.8 EESO načeloma pozdravlja, da se preverja učinkovitost prava EU. Ta pobuda bi lahko imela tudi pomembno vlogo pri zmanjšanju nepotrebnih regulativnih stroškov, ki nastanejo, kadar se za isto področje uporabljajo različni nacionalni ali regionalni predpisi. Zato bi bilo treba ravnati v interesu MSP preveriti potrebnost usklajene zakonodaje. EESO pa vseeno ponovno poudarja svoje mnenje, da visoki potrošniški standardi niso nepotrebno breme.

1.9 EESO poudarja svoje stališče, da bi moral enotni digitalni trg zaradi svojega ogromnega potenciala rasti spadati med prednostne naloge politike. Obstoječo pravno negotovost na področju zaposlovanja, gospodarstva in potrošnikov je treba hitro obravnavati in odpraviti. Komisija bi morala vzpostaviti jasen pravni okvir za nove oblike gospodarstva in nove poslovne modele na enotnem trgu, kot so različne oblike ekonomije delitve, da bi odpravila zakonodajne vrzeli. Pri tem je treba v celoti spoštovati veljavno zakonodajo ter zlasti zagotoviti pravice potrošnikov in delavcev ter pošteno konkurenco.

1.10 Tudi oblikovanje unije kapitalskih trgov mora ostati visoko na dnevnem redu, saj ima učinkovitejša razporeditev kapitala, ki jo spremlja, lahko pozitivne učinke tako za gospodarstvo in zaposlovanje kot tudi za potrošnike. Vrsta nedavnih dogodkov, kot je brexit, ne bi smela po nepotrebnem upočasniti ali ogroziti izvajanja teh načrtov.

1.11 EESO ponavlja, da regulativne vrzeli v davčni politiki povzročajo nepošteno konkurenco na enotnem trgu. Zato podpira delo v zvezi s skupno konsolidirano osnovo za davek od dohodkov pravnih oseb, poročanje po posameznih državah in tekoča prizadevanja za ukrepanje proti izogibanju davkom in davčnim oazam. Uvedba skupne minimalne stopnje davka od dohodkov pravnih oseb bi bila koristna dopolnitev teh pobud in bi odpravila tekmovanje za najnižjo davčno stopnjo.

1.12 Javne storitve, imenovane tudi storitve splošnega pomena, imajo ključno vlogo v socialnem tržnem gospodarstvu in so za prebivalstvo bistvene. Storitve splošnega pomena spadajo med skupne vrednote EU, saj pomagajo pri krepitvi socialne in teritorialne kohezije.

1.13 Pri načelih in pogojih, ki jih lahko EU določi za te storitve, bi bilo treba upoštevati pomen spodbujanja socialne in teritorialne kohezije. V zvezi z načrtovano prenovo direktive o storitvah EESO opozarja na Protokol št. 26 k Pogodbi o EU o storitvah splošnega pomena, v skladu s katerim je nacionalnim, regionalnim in lokalnim organom držav članic zagotovljeno široko polje proste presoje pri storitvah splošnega gospodarskega pomena.

1.14 V zvezi z oddajo javnih naročil so potrebni različni ukrepi proti nepoštenim praksam, ki ponudbe potiskajo pod pošteno raven, včasih ne upoštevajo veljavnih obveznosti glede minimalne plače, ki jih narekujejo nacionalne zakonodaje in prakse, ter pogosto povzročajo tudi velike prekoračitve stroškov. Zlasti je treba zagotoviti preglednost v zvezi s ceno in storitvami najboljšega ponudnika in morebitnimi dodatnimi stroški, ki nastanejo kasneje. Cilj mora biti uveljavljanje načela najboljšega in ne načela najcenejšega ponudnika.

2. Izzivi za enotni trg

2.1 Pri evropski integraciji je treba zagotavljati ustrezno ravnovesje med gospodarskimi, socialnimi in okoljskimi politikami. Prosti pretok blaga, storitev, kapitala, plačil in oseb je treba izvajati ob spoštovanju temeljnih socialnih pravic, ki so v Pogodbi EU vključene prek Listine o temeljnih pravicah. Temeljne socialne pravice je treba na notranjem trgu izvrševati v praksi. Hkrati bi bilo treba odpraviti morebitne nepotrebne ovire, ki so še vedno prisotne na enotnem trgu, da bi zagotovili dolgoročno blaginjo in zelo konkurenčno socialno tržno gospodarstvo.

2.2 EESO je že večkrat, nazadnje v mnenju o izpolnitvi enotnega trga ⁽¹⁾, opozoril, da je enotni trg osrednji element evropskega povezovanja, ki lahko evropskim gospodarstvom prinese konkretne koristi in jim omogoči trajnostno rast.

2.3 Enotni trg je velik dosežek, na katerem bi morala temeljiti blaginja Evrope. Za oblikovanje skupnega enotnega trga sta bila zelo pomembna uvedba eura v euroobmočju in Schengenski sporazum. Zdaj sta pod velikim pritiskom, kar kaže na to, kako zelo se razlikujejo interesi držav članic EU. Sprejemanje odločitev in nadzor se delno še vedno izvajata na nacionalni ravni.

2.4 EESO ugotavlja, da še vedno obstajajo velike ovire na trgu v obliki neustreznega priznavanja kvalifikacij in diplom, razlikovanj v učnih načrtih, lokalnih tehničnih omejitev, regulativnih ovir, ki izhajajo zlasti iz razdrobljenosti enotnega trga zaradi različnih nacionalnih pravnih okvirov, upravnih bremen, kot je skladnost z nacionalnimi davčnimi in carinskimi predpisi, pomanjkanja e-upravnih storitev in slabega usklajevanja rešitev na področju e-uprave na evropski ravni.

2.5 Komisija želi na določenih območjih izvesti popolno uskladitev, kar bi v nekaterih državah članicah lahko pomenilo zmanjšanje sedanje ravni varstva. EESO poudarja, da je takim ukrepom nasprotoval v številnih mnenjih. Popolno uskladitev je tam, kjer si zanjo prizadeva Komisija, treba doseči tako, da se ohrani sedanja raven zaščite.

2.6 Državljeni v državah članicah so vse bolj prepričani, da Evropa ne naredi dovolj za zaščito socialnih standardov in plač, pa tudi ne za doseganje poštenega obdavčevanja in poštenih prispevkov za socialno varnost. Enotni trg ima trdno socialno razsežnost, ki ima podlago v PDEU in sekundarnem pravnem redu EU, vendar bi bilo treba razmisliti o boljši uravnoteženosti svoboščin tržnega gospodarstva in temeljnih socialnih pravic.

2.7 Ukrepi, predstavljeni v okviru evropskega stebra socialnih pravic, morajo izražati temeljna načela Unije in izhajati iz prepričanja, da bi moral gospodarski razvoj prinesiti večji socialni napredek in kohezijo ter da bi morala biti socialna politika, ki zagotavlja ustrezno varnostno mrežo v skladu z evropskimi vrednotami, hkrati tudi produktivni dejavnik.

2.8 Kljub številnim dosežkom kohezijske politike EU dejanska ekonomska in socialna konvergenca med državami članicami še dolgo ne bo dosežena, razlike med plačami in socialnimi standardi pa so velike. V nekaterih državah članicah so plače trenutno nižje zaradi preteklega razvoja in naravne raznolikosti obsežnega evropskega notranjega trga ter izražajo lokalno stopnjo produktivnosti in številne druge dejavnike, vključno z interesi vlagateljev. Kljub temu bi morali večjo pozornost nameniti socialnemu dampingu, ki bi ga bilo treba opredeliti kot nepravilno in nezakonito prakso nespoštovanja pravil v zvezi s plačilom za delo ali plačevanjem socialnega in zdravstvenega zavarovanja, s katerim izvajalec pridobi nepravilno prednost pred tekmeci ⁽²⁾.

⁽¹⁾ UL C 177, 18.5 2016, str. 1.

⁽²⁾ *Social dumping: political catchphrase or threat to labour standards? (Socialni damping: politična fraza ali grožnja standardom dela?)* – delovni dokument Magdalene Bernaciak iz leta 2012, Evropski sindikalni inštitut.

2.9 Enotni trg EU je od začetka finančne krize, tj. v obdobju med letoma 2008 in 2015, beležil 0,4-odstotno rast – realna rast je bila torej skoraj ničelna. V euroobmočju se je obseg enotnega trga celo zmanjšal, in sicer za 1,6 %. Večina drugih gospodarstev je z vidika domačega povpraševanja Evropsko unijo močno prehitela (na primer ZDA: + 8,8 %, Avstralija: + 17,9 %, Japonska: + 3,8 %) ⁽³⁾. Ukrepi za oživitev povpraševanja na enotnem trgu, kot je evropski načrt za naložbe z Evropskim skladom za strateške naložbe, še vedno niso prinesli želenega učinka.

2.10 EESO je zaskrbljen, da ciljev za zaposlovanje in socialnih ciljev iz strategije Evropa 2020 na podlagi pametne, trajnostne in vključujoče rasti ni mogoče doseči ⁽⁴⁾. Upočasnjena gospodarska rast, počasno izvajanje pomembnih strukturnih reform in premajhno povpraševanje na enotnem trgu so zaenkrat prinesli prav nasprotno: stopnja zaposlenosti, ki je leta 2008 znašala 70,3 %, se je leta 2014 znižala na 69,2 %. Do leta 2020 naj bi dosegla 75 %. Namesto da bi se število oseb, ki sta jih prizadela revščina in socialna izključenost, do leta 2020 zmanjšalo za 20 milijonov, se je to število leta 2014 še povečalo za 4,9 milijona oseb. Poleg tega je bilo konec leta 2015 v Evropski uniji brezposelnih dobrih šest milijonov oseb več kot pred krizo.

2.11 Pomemben vidik strategije Evropa 2020 je tudi izobrazba. EESO pozdravlja dejstvo, da se je delež prebivalstva, ki je izobraževanje in usposabljanje opustil še pred zaključkom, zmanjšal s 14,2 % (leta 2008) na 11 %. Povečal se je tudi delež posameznikov z doseženo terciarno izobrazbo, in sicer z 31,3 % leta 2008 na 38,7 % leta 2015. EESO pozdravlja strategijo Evropske komisije za spretnosti ter poudarja, da je visoka stopnja usposobljenosti nujna za privabljanje podjetij in ustvarjanje novih delovnih mest.

2.12 Odločitev Združenega kraljestva, da izstopi iz Evropske unije, je velik izziv za evropski enotni trg. EESO priporoča, da prihodnja pogajanja temeljijo na spoštovanju vseh temeljnih načel in vrednot enotnega trga.

3. Posebne ugotovitve

3.1 Samozaposlovanje in mobilnost delavcev na enotnem trgu

3.1.1 Mobilnost delavcev je lahko pomembna za podjetja, saj jim omogoča dostop do kvalificirane delovne sile, pa tudi za samozaposlene in za delavce, ki tako dobijo priložnost za dobro zaposlitev ter dostop do novih spretnosti in ustreznih delovnih pogojev. Vendar pa ovire še vedno obstajajo.

3.1.2 V študiji o ovirah in stroških ⁽⁵⁾ je poudarjeno, da interoperabilne storitve e-uprave pomenijo zmanjšanje stroškov za upravne službe, državljane in podjetja, imajo pa tudi posebno velik vpliv na mobilnost delavcev. Za čezmejno delovanje podjetij in zaposlovanje delavcev je nujno treba izboljšati priznavanje doseženih stopenj izobrazbe.

3.1.3 EESO je v mnenju o zlorabi statusa samozaposlene osebe ⁽⁶⁾ poudaril, da lahko lažno samozaposlovanje vodi do izogibanja plačevanju socialnih prispevkov, do davčnih utaj, zlorabe delavskih pravic in dela na črno, zato ga je treba odpraviti. V zvezi s tem kot korak v pravo smer pozdravlja že vzpostavljeno evropsko platformo za odvracanje od dela na črno ⁽⁷⁾.

3.1.4 Cilj te platforme je preprečevati in odvracati od dela na črno z boljšim sodelovanjem med izvršilnimi organi držav članic, kot so inšpektorati za delo, davčni organi in organi socialne varnosti. To sodelovanje zajema izmenjavo najboljših praks pri preprečevalnih in odvračilnih ukrepih, opredelitev skupnih načel za inšpekcijske preglede delodajalcev, spodbujanje izmenjave osebja in skupnih usposabljanj ter olajšanje skupnih kontrolnih ukrepov.

⁽³⁾ Evropska komisija, GD za gospodarske in finančne zadeve, zbirka podatkov Ameco.

⁽⁴⁾ Sporočilo Evropske komisije z dne 3. marca 2010 z naslovom Evropa 2020 – Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast, COM(2010) 2020 final.

⁽⁵⁾ *Reducing costs and barriers for businesses in the Single Market* (Zmanjšanje stroškov in ovir za podjetja na enotnem trgu), študija za odbor Evropskega parlamenta za notranji trg in varstvo potrošnikov, generalni direktorat za notranjo politiko.

⁽⁶⁾ UL C 161, 6.6.2013, str. 14.

⁽⁷⁾ COM(2014) 221 final, Predlog sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi evropske platforme za okrepitev sodelovanja pri preprečevanju in odvracanju od dela na črno.

3.1.5 V današnjem času številni delavci svoje delo opravljajo kot samozaposleni izvajalci storitev in ne več kot zaposleni delavci, kot je bilo to običajno v preteklosti. Ti delavci ne podpišejo pogodbe o zaposlitvi, ker v skladu s svojim statusom samozaposlene osebe delajo zase. Pri takem delovnem razmerju v večini primerov ni potrebe po spoštovanju nacionalnega delovnega prava. Uporabljati je treba jasna in zavezujoča merila, na podlagi katerih bi lahko ocenili, ali je oseba dejansko zaposlena ali samozaposlena. Zato je EESO kritiziral predlog direktive o družbah z omejeno odgovornostjo z enim družbenikom, ki ga je predložila Komisija, ker „v sedanjih obliki ni domišljen“⁽⁸⁾. Zaradi predloga so pod pritiskom zlasti mikropodjetja, mala in srednja podjetja ter dejansko samozaposlene osebe.

3.2 Enotni trg in napotitev delavcev na delo

3.2.1 Direktiva iz leta 1996 določa regulativni okvir EU za vzpostavitev ustreznega in pravičnega ravnovesja med cilji spodbujanja in olajševanja čezmejnega opravljanja storitev, zagotavljanja zaščite napotanim delavcem in zagotavljanja enakih konkurenčnih pogojev za tuje in domače konkurenčne ponudnike storitev.

3.2.2 Direktiva o izvrševanju iz leta 2014⁽⁹⁾ je zagotovila nove in močnejše instrumente za preprečevanje ter kaznovanje izogibanj, goljufij in zlorab, pri čemer je dopolnila Direktivo 96/71/ES in prispevala k učinkovitejšemu obsežnemu okviru za napotitev delavcev.

3.2.3 EESO je nedavno sprejel ločeno mnenje, v katerem je obravnaval predlog Evropske komisije o ciljno usmerjeni reviziji direktive o napotitvi delavcev ter podal pripombe o glavnih spremembah in predlogih⁽¹⁰⁾, ki temeljijo na naslednjem pozivu predsednika Junckerja iz njegovih političnih smernic za naslednjo Komisijo: „V naši Uniji bi morale biti enako delo na enakem mestu enako plačano“⁽¹¹⁾.

3.2.4 EESO je v mnenju o pravičnejši mobilnosti delovne sile v EU⁽¹²⁾ Komisijo pozval, naj obravnava nepošteno prakse, ki povzročajo socialni damping. Ta težava postaja vse bolj pereča, saj praktični primeri iz držav članic kažejo, da se tveganje za plačni in socialni damping v čezmejnih okvirih zelo poveča. Pregledi, ki jih je sklad BUAK⁽¹³⁾ opravil v Avstriji, so razkrili, da se je med 7 238 avstrijskimi podjetji, ki so bila pregledana leta 2015, za 38 podjetij sumilo, da svojim zaposlenim izplačujejo prenizke plače v skladu z zakonodajo o preprečevanju plačnega in socialnega dampinga. To pomeni, da je sum izplačevanja prenizkih plač zaposlenim obstajal za 0,53 % podjetij. V istem obdobju so bili opravljeni pregledi 1 481 podjetij, ki delujejo v Avstriji, a imajo sedež v drugih državah EU. Med temi podjetji se je za 398 podjetij sumilo, da zaposlenim izplačujejo prenizke plače, tj. da izvajajo plačni damping. Takih podjetij je bilo torej za 26,87 %.

3.2.5 Pri tujih podjetjih, ki delujejo čezmejno in uporabljajo napotene delavce, je verjetnost plačnega dampinga 50-krat večja kot pri lokalnih izvajalcih. To je opozorilo, ki priča o (ne)delovanju enotnega trga. Zaradi visokega tveganja zlorab je zaupanje evropskih delavcev v notranji trg močno omajano.

3.2.6 Še eno težavo predstavljajo lažne napotitve delavcev. Primeri, ki vključujejo lažno napotene delavce, tj. zlorabo s ponarejenimi obrazci za napotitev A1, kažejo na težave, ki jih povzročajo potrdila, obrazci ali podobni dokumenti, ki so uradno izdani ali jih izdajajo javni organi. Zato mikropodjetja, mala in srednja podjetja ter usposobljeni delavci vse težje konkurirajo subjektom, ki delujejo nepošteno. Zato je treba lažne napotitve delavcev odpraviti.

3.2.7 Komisija je pred kratkim predlagala spremembo Uredbe (ES) št. 883/2004 o uskladitvi sistemov socialne varnosti. EESO bo pripravil ločeno mnenje v skladu z zaprosilom Evropske komisije, ki pričakuje razvoj posodobljenega sistema za usklajevanje socialne varnosti, ki ustreza socialnim in gospodarskim razmeram v državah članicah ter spoštuje načela prava Unije, zlasti glede enake obravnave in nediskriminacije.

⁽⁸⁾ UL C 458, 19.12.2014, str. 19.

⁽⁹⁾ Direktiva 2014/67/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o izvrševanju Direktive 96/71/ES o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev in spremembi Uredbe (EU) št. 1024/2012 o upravnem sodelovanju prek informacijskega sistema za notranji trg (uredba IMI) (UL L 159, 28.5.2014, str. 11-31).

⁽¹⁰⁾ UL C 75, 10.3.2017, str. 81.

⁽¹¹⁾ Uvodni nagovor na plenarnem zasedanju Evropskega parlamenta v Strasbourgu 15. julija 2014.

⁽¹²⁾ UL C 264, 20.7.2016, str. 11.

⁽¹³⁾ Avstrijski sklad za dopust in odpravnine za gradbene delavce, statistični podatki za leto 2015.

3.2.8 EESO je seznanjen s predlogom o potnem listu za storitve (ali osebni izkaznici za storitve), s katerim naj bi odpravili potrebo po več zahtevkih za informacije in dokumentacijo, ki so že predloženi v matični državi članici, tako da bi vzpostavili skupno elektronsko odložišče dokumentov. EESO nasprotuje vsakršnemu ogrožanju načela namembne države. O tem bo pripravil ločeno mnenje.

3.3 Program ustreznosti in uspešnosti predpisov (REFIT) in boljše pravno urejanje

3.3.1 Načeloma so ukrepi za preverjanje učinkovitosti prava Unije dobrodošli. Medinstitucionalni sporazum med Komisijo, Svetom in Evropskim parlamentom lahko zagotovi koristno ureditev za lažje doseganje enostavnejšega in učinkovitejšega prava Unije. Toda v okviru sodelovanja je treba zagotoviti, da so pravni standardi EU, ki zagotavljajo koristi socialne ali gospodarske politike, zaščiteni in niso ogroženi.

3.3.2 Te ovire vplivajo tako na mala in srednja podjetja kot tudi na potrošnike in delavce. V skladu z načelom „najprej pomisli na male“ je zlasti pomembno, da se odpravijo nepotrebna bremena za mala in srednja podjetja. Za pravilno delovanje notranjega trga je potrebna politika varstva potrošnikov, ki temelji na visoki ravni varstva v skladu s členom 169 PDEU.

3.3.3 Program REFIT bi lahko imel tudi pomembno vlogo pri zmanjšanju regulativnih stroškov, ki nastanejo, kadar se za isto področje uporabljajo različna regionalna pravila. Usklajevanje zakonodaje bi lahko prineslo bistveno zmanjšanje stroškov in bi z odpravo teh ovir spodbudilo rast v regijah EU. Zato bi bilo treba preučiti, ali je to izvedljivo.

3.3.4 Številni zakonodajni akti, ki jih je treba pregledati v okviru programa REFIT, da bi zmanjšali birokracijo, se nanašajo na pravne predpise, ki varujejo standarde za zaposlene in potrošnike, zato zagotavljajo znatne socialno-politične in gospodarske koristi. EESO ponovno poudarja svoje stališče, da visoki potrošniški standardi niso nepotrebno breme.

3.3.5 EESO se sklicuje na svoje mnenje z dne 14. decembra 2014⁽¹⁴⁾ in ponavlja svoje stališče, da pametna pravna ureditev ne pomeni, da ni treba spoštovati predpisov v zvezi z zaščito državljanov, potrošnikov in delavcev, standardov na področju enakosti spolov ali okoljskih standardov. Poleg tega načelo „najprej pomisli na male“ ne sme pomeniti, da se mikropodjetja in MSP oprostijo izvajanja zakonodaje, čeprav je treba pri pripravi zakonodaje upoštevati njihove interese in potrebe.

3.3.6 Popolnoma nerazumljivo je, zakaj Komisija noče nadaljevati načrtovane zakonodajne pobude o frizerjih, čeprav o tej zadevi obstaja soglasje med evropskimi socialnimi partnerji. Pristop Komisije je v nasprotju z načeli in vrednotami socialnega dialoga, ne upošteva načela zastopanosti in je izredno kratkoviden, saj se lahko zaradi odsotnosti pravne ureditve na področju zdravja na delovnem mestu pojavijo poklicne bolezni ter posledično nastanejo znatni stroški za podjetja in javni sektor.

3.3.7 EESO opozarja na skupno izjavo evropskih socialnih partnerjev o novem začetku socialnega dialoga, ki temelji na rezultatih tematskih skupin in v kateri je omenjena interakcija med socialnim dialogom EU in pristopom za boljše pravno ureditev.

3.3.8 EESO pozdravlja začetek dialoga na novoustanovljeni platformi REFIT. Komisija in strokovnjaki platforme morajo poleg uresničevanja ciljev olajšanja poslovanja in varovanja standardov za delavce zagotoviti, da se pri njihovem prizadevanju za poenostavitev prava Unije varujejo pravice potrošnikov.

3.4 Digitalno gospodarstvo, nove oblike gospodarstva in novi poslovni modeli

3.4.1 Enotni digitalni trg bi moral spadati med prednostne naloge, saj naj bi dokončanje enotnega trga na tem področju po pričakovanjih prineslo pomembne koristi. Morebitno povečanje BDP zaradi dokončanja enotnega digitalnega trga bi predvidoma znašalo 415 milijard EUR na leto⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁴⁾ UL C 230, 14.7.2015, str. 66.

⁽¹⁵⁾ Študija *Reducing Costs and Barriers for Businesses in the Single Market* (Zmanjšanje stroškov in ovir za podjetja na enotnem trgu).

3.4.2 EESO se strinja z Evropsko komisijo, da je treba analizirati in obravnavati obstoječo pravno negotovost na področju zaposlovanja, gospodarstva in potrošnikov. Pri tem bi bilo treba pozornost nameniti varovanju veljavnih standardov dela, socialnih standardov in standardov varstva potrošnikov ter zagotovitvi zanesljivega pravnega okvira za poslovanje. Na enotnem digitalnem trgu ne bi smelo biti različnih pravil za „popolnoma digitalni“ svet in „nedigitalni“ svet. Komisija mora zagotoviti pravne standarde, ki bi se uporabljali tako za digitalni kot za nedigitalni enotni trg.

3.4.3 EESO je v svojem mnenju o neupravičenem geografskem blokiranju ⁽¹⁶⁾ pozdravil predlog uredbe o geografskem blokiranju, ki se bo uporabljala za podjetja in potrošnike, kot nepogrešljiv element strategije za enotni digitalni trg. Vendar gre le za majhen korak, ne za korenito spremembo. Praksa geografskega blokiranja, tj. diskriminacije dostopa potrošnikov do spletnih storitev na podlagi prebivališča ali njihovega geografskega internetnega naslova ali državljanstva, se mora končati. Preusmeritev potrošnikov na lokalno spletno mesto z višjimi cenami prav tako pomeni diskriminacijo na enotnem trgu. EESO bo obravnaval sklepe, ki jih je Svet za konkurenčnost sprejel novembra 2016 o splošnem pristopu do predlaganega besedila, v katerih je jasno poudarjeno, da je treba razlikovati med cenovno diskriminacijo in razlikami v cenah.

3.4.4 Veljati mora, da so na področjih, kot so geografsko blokiranje, čezmejna dostava paketov, čezmejno zavarovanje, zaščita avtorskih pravic in finančni trgi, Evropska unija in države članice predvsem odgovorne za odpravo ovir za čezmejno poslovanje in izboljšanje delovanja trga.

3.4.5 Pri prostem pretoku podatkov je potrebno boljše varstvo osebnih podatkov in zasebnosti, ki bo v prihodnosti ključno. Poleg tega bi bilo treba razmisliti o usklajeni politiki o masovnih podatkih, storitvah v oblaku in internetu stvari.

3.4.6 Vse večja digitalizacija gospodarstva ustvarja nove poslovne modele in prinaša nove priložnosti, hkrati pa tudi nove izzive. EESO je po poglobljenih razpravah o tem novem pojavu pripravil več mnenj ⁽¹⁷⁾.

3.4.7 Komisija bi morala nadaljevati tudi s predlogom za enotni digitalni portal, da bi ta instrument postal resnično učinkovit.

3.4.8 Socialno in sodelovalno podjetništvo je bistveno za socialno kohezijo, saj evropskim državljanom zagotavlja učinkovitejšo in vzdržnejšo gospodarsko rast. EESO znova poziva Komisijo, naj uresniči vrsto nujnih političnih ukrepov, da se na ravni EU in v vseh državah članicah podpre in izvaja ekonomija delitve v vseh svojih številnih različicah in praksah, da se poveča njena kredibilnost in spodbudi zaupanje vanjo ⁽¹⁸⁾.

3.5 Oblikovanje enotnega kapitalskega trga

3.5.1 Komisija je leta 2015 predstavila akcijski načrt za oblikovanje evropske unije kapitalski trgov. EESO meni ⁽¹⁹⁾, da mora ta predvsem zagotavljati gospodarsko in finančno stabilnost EU ter privedi do boljše in učinkovitejše razporeditve kapitala, ki ima pozitivne posledice tako za naložbe in rast kot tudi za zaposlovanje in potrošnike. Odbor je hkrati tudi izrazil zaskrbljenost ⁽²⁰⁾ glede tega, da bo za doseg končnega cilja potrebno veliko časa, ta zaskrbljenost pa se je v luči številnih nedavnih dogodkov, kot so brexit in drugi omenjeni dogodki v točki 2, le še povečala.

3.5.2 Akcijski načrt vsebuje vsaj 33 ukrepov, ki naj bi jih kratko- in srednjeročno izvedli na različnih področjih. Z mnogimi od teh ukrepov se lahko sprostijo dodatna finančna sredstva, zlasti za MSP in gospodinjstva. Po mnenju Odbora ⁽²¹⁾ je treba te predloge uresničiti v kratkoročnem obdobju, ob upoštevanju načel varnosti, preglednosti in izvrševanja. Iz istih razlogov, torej zaradi varnosti in stabilnosti, je Odbor že večkrat poudaril ⁽²²⁾, da je treba obravnavati in s predpisi urediti nebančne finančne institucije.

⁽¹⁶⁾ UL C 34, 2.2.2017, str. 93.

⁽¹⁷⁾ UL C 264, 20.7.2016, str. 57; UL C 303, 19.8.2016, str. 28; UL C 303, 19.8.2016, str. 36; UL C 264, 20.7.2016, str. 86; UL C 389, 21.10.2016, str. 50.

⁽¹⁸⁾ UL C 303, 19.8.2016, str. 36.

⁽¹⁹⁾ UL C 133, 14.4.2016, str. 17 (točke 1.2, 1.3 in 1.7).

⁽²⁰⁾ UL C 133, 14.4.2016, str. 17 (točka 1.12).

⁽²¹⁾ UL C 82, 3.3.2016, str. 1 (točke 1.2, 1.6 in 1.7).

⁽²²⁾ UL C 133, 14.4.2016, str. 17 (točki 1.9 in 3.8); UL C 251, 31.7.2015, str. 33 (točka 4.2).

3.5.3 Uredba EU o finančnih trgih in njeno izvrševanje nista zadostovala, da bi preprečila špekulativno delovanje, pretirano zadolževanje in neodgovorno tveganje, kar je povzročilo finančno krizo, ki je imela resne posledice za celotno družbo. EESO opominja Komisijo, naj predloži zakonodajni predlog o pretirani zadolženosti zasebnih gospodinjstev.

3.6 Davčna politika

3.6.1 Kot je EESO leta 2012 trdil v poročilu o ovirah na evropskem enotnem trgu, se zaradi regulativnih vrzeli v politiki obdavčevanja pojavlja neloyalna konkurenca. Pozdraviti je treba načrte Evropske komisije za skupno konsolidirano osnovo za davek od dohodkov pravnih oseb. EESO je ustanovil študijsko skupino za to vprašanje. Če želimo končati tekmovanje v nižanju obdavčevanja dohodkov pravnih oseb in doseči bolj pošteno davčno politiko, bi lahko predvideli tudi uvedbo minimalne stopnje davka od dohodkov pravnih oseb.

3.6.2 Pozdraviti bi bilo treba izmenjavo davčnih informacij med državami članicami in pravne ukrepe za preprečevanje najpogostejših metod za izogibanje plačilu davkov. Pri tem je ključno, da bi se v vsaki državi uvedla zahteva po poročanju za podjetja, ki delujejo čezmejno, pri čemer pa se ne bi smela povečati nepotrebna upravna bremena.

3.6.3 Ukrepati bi bilo treba tudi proti davčnim oazam. Na predstavitvi v Evropskem parlamentu je ekonomist in Nobelov nagrajenec Joseph Stiglitz pozval h globalnim ukrepom proti takšnim sistemom davčnih utaj⁽²³⁾. Francoski akademik Gabriel Zucman je ocenil, da so v davčnih oazah po svetu finančna sredstva v višini približno 5 800 milijard EUR, pri čemer 80 % teh sredstev ni obdavčenih⁽²⁴⁾. Komisija za obravnavanje davčnih oaz zdaj predlaga ukrepe na mednarodni ravni.

3.6.4 Kot prvi korak bi bilo treba zagotoviti, da se izvajajo sporazumi o vzajemni pomoči in da poteka samodejna izmenjava informacij med posameznimi državami. Razmisliti bi bilo treba o mednarodni mreži davčnih revizij za multinacionalna podjetja. V primeru prenosov sredstev in kapitala v države, ki veljajo za davčne oaze, bi lahko izhajali iz uvedbe obveznega poročanja finančnih institucij o izvedenih prenosih⁽²⁵⁾.

3.7 Storitve splošnega pomena, direktiva o storitvah

3.7.1 EESO je obstoječe ovire v storitvenem sektorju že izpostavil v svojem poročilu o ovirah na enotnem trgu iz leta 2012. Po ugotovitvah Komisije številne države članice ne izpolnjujejo svoje obveznosti obveščanja organov EU o regulativnih ukrepih, zato Komisija težko oceni, ali je novo pravilo utemeljeno in sorazmerno.

3.7.2 Zato načrtuje reformo postopka obveščanja, ki bi se po novem moral uporabljati tudi za storitve, ki so zdaj izključene iz področja uporabe direktive o storitvah. Komisija mora poskrbeti, da predlogi niso pripravljene tako, da bodo ogrožali suverenost ali načelo demokratičnosti držav članic.

3.7.3 Storitve splošnega pomena imajo ključno vlogo v socialnem tržnem gospodarstvu. Razpoložljivost stanovanj, vode in energije, služb za odstranjevanje odpadkov in odplak, javnega prevoza, zdravstvene oskrbe, socialnih služb, služb za mladostnike in družine, kulture in komunikacij je zelo pomembna za javnost. Storitve splošnega pomena spadajo med skupne vrednote EU ter so pomembne za krepitev socialne in teritorialne kohezije. Vlogo spodbujanja socialne in teritorialne kohezije bi bilo treba upoštevati v okviru načel in pogojev.

3.7.4 EESO v zvezi z načrtovano prenovo direktive o storitvah opozarja na Protokol št. 26 k Pogodbi o EU o storitvah splošnega pomena, ki je pravno zavezujoča razlaga člena 14 PDEU: nacionalni, regionalni in lokalni organi držav članic imajo zaradi kulturnih, socialnih in geografskih razlik široko polje proste presoje pri storitvah splošnega gospodarskega pomena. Pri teh storitvah, ki morajo biti na voljo glede na potrebe uporabnikov, je treba omogočiti visoko raven kakovosti, varnosti, cenovne dostopnosti in enako obravnavo ter spodbujati splošni dostop in pravice uporabnikov, da bi se hkrati zagotovila njihova učinkovitost in ustrezno upravljanje.

⁽²³⁾ Glej novice Evropskega parlamenta (newsroom), ref. št. 20161114STO51063 z dne 17.11.2016.

⁽²⁴⁾ Glej *Steueroasen: wo der Wohlstand der Nationen versteckt wird* (Davčne oaze: kjer je skrito bogastvo narodov), Gabriel Zucman, 2014, Suhrkamp-Verlag.

⁽²⁵⁾ UL C 264, 20.7.2016, str. 93.

3.8 Javna naročila

3.8.1 Na področju javnih naročil ni statističnih podatkov o dejanskih stroških v primerjavi s stroški, ki jih v postopku javnega naročanja predvidi najboljši ponudnik. Pogosto prihaja do znatne prekoračitve stroškov⁽²⁶⁾.

3.8.2 Vedno znova zmagujejo ponudniki, ki delujejo nepošteno, nižajo stroške svojih ponudb pod pošteno ceno in uporabljajo nezanesljive podizvajalce. Zato pogosto nastajajo dodatni stroški, ki na koncu presežejo ceno, ki jo je postavil drugi ali tretji najboljši ponudnik.

3.8.3 Da bi preprečili tako prakso, je potrebnih več ukrepov: uvedba postopka elektronskega javnega naročanja bi morala omogočiti zbiranje statističnih podatkov, s katerimi bo mogoče prepoznati izvajalce, ki redno dajejo najnižje ponudbe, in spodbujati odgovorne k pozitivnemu ravnanju. Zaradi preglednosti glede morebitnih prekoračitev stroškov je treba v okviru te statistične analize v centralni evidenci zabeležiti ceno najboljših ponudb in posledične dejanske nastale stroške. Ponudbe na podlagi cen, ki ne dosegajo minimalnih standardov v skladu s posameznimi nacionalnimi predpisi in praksami, je treba izključiti iz razpisa, da bi preprečili morebitno tekmovanje v zniževanju stroškov in kakovosti.

V Bruslju, 25. januarja 2017

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS

⁽²⁶⁾ Tako je bilo v primeru letališča v Berlinu, projekta Skylink v okviru letališča na Dunaju in železniške postaje v Stuttgartu.